

23 בינואר 2024

לכבוד,
גלי בהרב-מיארה, עו"ד
היועצת המשפטית לממשלה
lishkat-yoetz@justice.gov.il

הנדון: דרישה לפעול לריסון שיח הטרנספור בממשלה ובכנסת

- אני פונה אלייך בשם מכון זולת לשוויון זכויות אדם בבקשה כי תפעלי באופן יזום לבלימת השיח הקיצוני של נבחרי הציבור ביחס לרצועת עזה ותושביה, כמו גם ביחס לפלסטינים תושבי הגדה או אזרחי ישראל. זאת, באמצעות פרסום הנחיות ברורות ומחייבות, ניהול חקירות כלפי חברי ממשלה וכנסת והעמדה לדין במקרים המתאימים.
- כפי שמראה המחקר המקיף שפרסם מכון זולת בשבוע שעבר, אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספור,¹ החל מהשביעי באוקטובר '23' אנו עדים לפריצת גבולות השיח הלגיטימי על ידי נבחרי ציבור וגורמים בכירים בממשלה באופן המסכן את יסודות הדמוקרטיה ואת החוסן הלאומי של ישראל, את ביטחון המדינה ואת יחסי החוץ שלה.
- התבטאויות קיצוניות מצד נבחרי ציבור בישראל, אשר קוראות במפורש או במשתמע לפגיעה מכוונת בבלתי מעורבים ברצועת עזה או לגירושם מביתם,² קוראות למעשה להפרת החוק הישראלי והבינלאומי כאחד וחותרות תחת ערכיה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. התבטאויות אלו, שרק הולכות ומתרבות, מנרמלות שיח קיצוני, אלים וחד צדדי, אשר אינו מותר כל מרחב לביקורת על פעולות ישראל או לדין ציבורי בהשלכותיהן.
- שיח הטרנספור הרווח כיום גובה מישראל מחירים כבדים מאד, פנימיים וחיצוניים. הוא מפורר את החברה הישראלית, מחריף את הקיטוב החברתי בין יהודים לערבים ושוחק עד דק את מעט האמון שנותר במוסדות המדינה וביכולתם להגן על זכויות המיעוט. כלפי חוץ, שיח הטרנספור מייצר תחושות שליליות ברחבי העולם ומסייע ליצירת אווירה אנטי-ישראלית ולגיטימציה לסנטימנטים אנטישמיים. הוא מייצר נזקים כבדים גם ליחסינו עם העולם הערבי, שבו קיימת מלכתחילה התנגדות ציבורית נרחבת לנורמליזציה ללא עצמאות לעם הפלסטינים, וכעת נוסף לה החשש מגלי הגירה גדולים, בפרט במצרים. בקרב הפלסטינים השיח הקיצוני מלבה פחדי אמת ומייצר נחישות גדולה יותר להתנגד לכיבוש בכל אמצעי. בנוסף לכל אלו, התבטאויות הבכירים גם מחזקות את התשתית הראייתית להאשמת ישראל בפשעי מלחמה חמורים, בהאג ובמקומות אחרים.

¹ תמר פלדמן, [אחרי שהאבק ישקע – הסכנות בנרמול שיח הטרנספור](#), מכון זולת (11.1.2024).
² בן סמואלס ויהונתן ליס, [ארה"ב: דברי סמוטריץ' וכן גביר על הגירת פלסטינים מהרצועה חסרי אחריות](#), הארץ (2.1.2024); מורן אזולאי, [בן גביר קרא לחזור לגוש קטיף](#), ynet (1.1.2024); [צריך להשמיד את כל העזתים? ח"כ מהליכוד עורר סערה](#), מעריב (3.1.2024).

5. פנייתה של דרום אפריקה לבית המשפט הבינלאומי לצדק (ICJ) בטענה כי ישראל מפרה את האמנה הבינלאומית למניעת ולענישת הפשע השמדת עם, ביססה את היסוד הנפשי, כלומר הכוונה להשמיד, על אוסף הצהרותיהם של בכירים בשלטון והעובדה כי ישראל אינה פועלת כדי להעניש את המסיתים לאלמות.
6. קביעת גבולות השיח הלגיטימי היא צעד ראשון והכרחי ללקיחת אחריות מחודשת לגורלה של מדינת ישראל. היכולת של ישראל להיות שותפה לגיטימית ב"משפחת העמים", לקיים יחסי חוץ תקינים ולהיאבק באנטישמיות הגואה, תלויה בהוכחה שהחברה הישראלית לא נותנת לגיטימציה לדיבור על טרנספר והשמדה. היכולת לקיים חברה שוויונית ובריאה כאן תלויה בכך שנפסיק "להרעיל את הבאר" בביטויים מסיתים ואלים הפוגעים במרקם החברתי ובביטחון האזרחים.
7. החסינות ממנה נהנים חברי כנסת על הבעת דעותיהם במסגרת מילוי תפקידם חשובה כדי להגן על חופש הביטוי של נבחריו הציבור ולאפשר להם לייצג נאמנה את ציבור הבוחרים שלהם, אולם כמובן שאינה מוחלטת. כאשר אינטרסים ציבוריים כבדי משקל מתנגשים עם ההגנה הרחבה על חופש הביטוי, יש לדעתנו לפעול כדי לסמן את גבולות השיח גם של נבחריו ציבור.
8. לפני כשבוע פרסמת, יחד עם פרקליט המדינה, עמית איסמן, הודעה לקראת הדיונים בהאג בה הבהרתם, כי התבטאויות הקוראות לפגיעה מכוונת באזרחים בלתי מעורבים נוגדת את מדיניות הממשלה ועלולה לעלות כדי עבירה פלילית. עוד הכרזתם בהודעתכם כי מתקיימת בחינה של כמה מהתבטאויות הבכירים בחשד להסתה לאלמות.
9. אנו במכון זולת סבורים כי השכיחות הגוברת של ביטויי ההסתה והאלימות ונזקיהם הנרחבים מחייבים צעדים חריפים ומהירים, על מנת לסמן מחדש את גבולות השיח הלגיטימי ולמנוע הקצנה נוספת. על כן, אנו פונים אלייך בבקשה כי:
 - א. תפרסמי הנחיות ברורות ומחייבות לחברי הממשלה והכנסת באשר לגבולות חופש הביטוי, לחובתם להימנע מקריאות להפרת הדין הישראלי או הבינלאומי ומביטויים המסיתים לאלמות ולגזענות, ולהשלכות הצפויות למי שיפרו חובה זו.
 - ב. תפעילי את סמכותך לפתוח בחקירות רשמיות ביחס להתבטאויות חמורות הקוראות באופן מפורש לאלמות, וכי תפתחי בהליכים להסרת חסינות במקרים המתאימים.
10. לתשובתך הדחופה אודה.

בברכה,
עינת עובדיה
מנכ"לית מכון זולת

